

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:423

av Margareta Cederfelt och Christian Holm Barenfeld
(båda M)

Gårdsförsäljning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om gårdsförsäljning av alkohol och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sedan Sveriges inträde i EU 1995 råder det en etableringsfrihet på den svenska öl-, vin-, cider- och spritmarknaden. Det innebär att privata aktörer som uppfyller specifika kriterier fritt får tillverka och distribuera alkoholhaltiga drycker. Vid försäljning av de tillverkade produkterna är aktörerna däremot begränsade till de tre distributionskanalerna restaurang, partihandlare samt Systembolaget.

I ett interpellationssvar (2014/15:239) sa statsrådet Gabriel Wikström följande: ”När det gäller gårdsförsäljning av alkoholdrycker har regeringen beslutat att inte gå vidare med de förslag som lämnades av Utredningen om vissa alkoholfrågor (SOU 2010:98) – – – Gårdsförsäljning handlar i första hand om folkhälsopolitik. Det handlar om våra möjligheter att värna det svenska detaljhandelsmonopolet, som i sig är en grundbult i den svenska alkoholpolitiken. Jag är inte beredd att experimentera med detta detaljhandelsmonopol, och jag är inte beredd att öppna dörren för gårdsförsäljning ens i försöksverksamhet eftersom jag tror att risken för att vi får en dom mot oss i EU-domstolen är mycket stor.

Det är en annan bedömning än den som utredaren gjorde, men det här är ett område där olika bedömningar är möjliga att göra eftersom EU-rätten är snårig och eftersom vi vet att EU-domstolens beslut kan vara svåra att förutse.”

Systembolaget har en given särställning som försäljningskanal av alkoholhaltiga drycker med en procentsats motsvarande starköl eller högre. Samtidigt finns det ett

intresse från producenterna att få erbjuda intresserade kunder en möjlighet att köpa drycker hos dem. Många producenter har sin geografiska hemvist på landsbygden och med en legal gårdsförsäljning av egenproducerade drycker skulle många fördelar troligen kunna uppnås.

Inte minst turistnäringen skulle få utökade förutsättningar att utvecklas genom gårdsförsäljning. Åtskilliga turister har önskemål om att vid besök hos exempelvis vin- och whiskyproducenter få möjlighet till provsmakning.

De producenter som öppnar egen restaurang får inte sälja sin egenproducerade dryck direkt på plats, inte ens om restaurangen har samma adress som tillverkningen av drycken. Istället måste de sälja den alkoholhaltiga drycken till Systembolaget för att därefter återköpa densamma. Byråkratin är därmed ett fullbordat faktum.

Dryckesproducenterna som tar till vara svenska råvaror och som också bidrar till Sveriges ekonomiska utveckling skall inte motarbetas på det sätt som idag sker genom förbudet mot gårdsförsäljning.

Producenter av alkoholhaltiga drycker borde kunna ansöka om tillstånd för servering av sina egentillverkade drycker och detta utan att dryckerna måste passera omvägen via Systembolaget.

Mot bakgrund av ovanstående bör lagstiftningen omarbetas i syfte att underlätta för de mindre aktörerna genom att skapa en bättre konkurrens. Ett steg i en sådan riktning skulle kunna ske genom att tillåta gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker, till att börja med i en försöksverksamhet.

Ur ett folkhälsoperspektiv är det svårt att argumentera mot gårdsförsäljning då den lokala produktionen ger små volymer med en väsentligt högre prisbild i jämförelse med motsvarande produkter på Systembolaget. Med andra ord är det i första hand entusiaster och turister som kommer avnjuta dessa drycker. Ungdomar och andra priskänsliga grupper lockas inte av de höga priserna.

Sverige bör även i fortsättningen ha en restriktiv alkoholpolitik men att öppna för gårdsförsäljning skulle inte medföra ett avsteg från den svenska hållningen.

Förändringen syftar till att ge aktörer i lokalsamhället bättre förutsättningar att utveckla sin verksamhet, förbättra turistnäringen och skapa fler arbetstillfällen.

Mot bakgrund av dessa faktorer bör regeringen återkomma till riksdagen med förslag om att tillåta gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker.